

wordt genomen, neemt de zieke *zeven* en *niet zes* lepels in. In de door SLEESWIJK aangegeven mixtuur komt dus, zelfs als de dag op twaalf uur gerekend wordt, te veel laudanum voor.

Hetzelfde geldt voor de door SLEESWIJK aangegeven poeders. Alleen wanneer „de dag” op *tien* uur gerekend wordt, zal de maximale dosis van het opium niet overschreden zijn.

Omdat deze fout zoo algemeen gemaakt wordt, wijs ik er op, niet uit lust tot fitten!

Met collegialen groet
Alkmaar, 20 October 1906.

Uw Dw.
R. G. C. SCHRÖDER.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Civiel geneeskundige dienst in Nederl. Indië.

Bij het voorloopig verslag der Tweede Kamer omtrent de begrooting van Nederlandsch Indië voor 1907 heeft het lid dier Kamer, de heer BOGAARDT, een afzonderlijke nota ingediend betreffende den civiel-geneeskundigen dienst. Hij wijst er in de eerste plaats op, dat deze dienst, wiens taak is bestrijding van ziekten, slechts zich toelegt op genezing van ziekten en dat van voorkomen van ziekten, met uitzondering van de vaccine-regeling, geen sprake is. Gelden voor bestrijding van lepra en venerische ziekten worden ondoelmatig aangewend; tegen malaria geschiedt hoegenaamd niets. De heer BOGAARDT wenscht verpleging en genezing van zieken zooveel mogelijk aan particulier initiatief overlaten, gesteund door subsidie en door het tegen inkoopsprijs afstaan van medicijnen, verbandmateriaal en instrumentarium. Staatsziekenhuizen hebben slechts reden van bestaan om uitbreiding van ziekten tegen te gaan (hospitalen voor besmettelijke ziekten), ter bestudeering van ziekteoorzaken en het vinden van middelen ter bestrijding, en als modelinrichtingen, waar het geneeskundig personeel zijn medische opleiding kan voltooien en waar verpleegpersoneel wordt opgeleid.

Na erop gewezen te hebben, dat volgens officiële rapporten de gouvernements-inlandsche hospitalen in de binnenlanden ongeëvenaarde toonbeelden van verwaarloozing zijn en dat een organisatie, waarbij aan de civiel-geneesheeren een niet goed uit te voeren taak wordt opgelegd, den dienstijver doodt en demoraliseerend werkt, betoogt hij, dat ziekenverpleging door het particulier initiatief beter en goedkooper is dan van Staatswege en staaft dit door voorbeelden. O. a. wijst hij er op, dat betere hospitalen dan die der Deli-maatschappij in geheel Indië niet bestaan. Vrije geneeskundige hulp demoraliseert. Voor behoeftigen wil schrijver coöperatieve busverenigingen in het leven roepen van Staats- of gemeentewege gesteund en gecontroleerd. Op het oogenblik hebben ambtenaren met een tractement tot f 150.— per maand recht op vrije geneeskundige behandeling en medicijnen. Schrijver zou hun fin het vervolg de medicijnen tegen inkoopsprijs uit de militaire apotheken willen verschaffen en daarvoor in ruil vrije artsenkeuze geven. De regeering zou dan op iedere plaats minstens 2 artsen moeten aanzoeken,

de ambtenaren met een tractement beneden f 150.— met hun familie te behandelen tegen een vaste som per huisgezin. Uit deze artsen kiezen de recht-hebbenden. Ook voor de behandeling der 'gevangenen zou een particulier geneesheer tegen een toelage kunnen worden aangesteld. Op die wijze kunnen de civiele geneesheeren worden afgeschafte en de werkkraat der stadsge-neesheeren kunnen worden besteed aan een in te voeren *gezondheidsdienst*.

Dezen dienst stelt hij zich voor als volgt: In iedere contrôle-afdeeling worde geplaatst èèn dokter-djawa. Hun taak zij zich op de hoogte te houden van de gezondheidstoestand in hun afdeeling en bij minder gunstigen toestand te rapporteeren, voorloopige maatregelen te treffen en voorstellen ter ver-betering in te dienen; zoo noodig gevangenen te behandelen, en poliklinieken te houden. Zij moeten voorts recht hebben op het uitoefenen van particuliere praktijk. Als chef komt in elke residentie een adjunct-inspecteur; deze te recruteeren uit de allerbeste der dokters-djawa, bijv. die welke den artstitel in Nederland hebben verkregen. Op die wijze zal de inlandsche adel er eerder toe gebracht worden hun zoons voor dokter-djawa te laten studeeren. Boven de adjunct-inspecteurs staan 5 inspecteurs, Europeesche artsen. De regeling is natuurlijk alleen bedoeld voor Java. De inspecteurs worden bijgestaan door een geneeskundigen raad, waarin behalve geneeskundigen een ingenieur en een rechtskundige behooren te zitten.

Voorts moeten er zijn 3 groote goed ingerichte Staatshospitalen met een eenvoudig ingericht laboratorium tot het doen van bacteriologische en patho-logisch-anatomische onderzoekingen. Met deze hospitalen kunnen de inspec-teurs te rade gaan voor maatregelen en onderzoekingen op het gebied der volksgezondheid. In deze hospitalen wenscht hij steeds frissche jonge medi-sche krachten. Hij stelt daarom voor een regeling te treffen met de groote stoomvaartmaatschappijen, zoodat de jonge geneesheeren dier maatschappijen een jaar of twee intern-assistent aan die ziekenhuizen kunnen worden op de-zelfde voorwaarden als door die maatschappijen worden aangeboden. Na afloop van hun diensttijd worden zij door den arts van een aankomende boot afgelost. Velen, die in Europa geen plaats als assistent in een ziekenhuis kunnen vinden en eens wat van Indië willen zien, zullen zich aanbieden.

Schrijver meent dat door een goed georganiseerden dienst paal en perk kan worden gesteld aan de onnoodig hooge morbiditeit. Er zijn streken op Java waar het sterftecijfer gemiddeld 10 pCt. bedraagt. Ziekte beduidt ook een economisch verlies van belang. Ook worden tegenwoordig vele Hollandsche jongelieden afgeschrikt om naar Indië te gaan wegens den niet ten onrechte bestaanden roep van ongezondheid.

Tot uitwerking van zijn denkebeelden en het doen van definitieve voor-stellen voor de reorganisatie van den civiel-geneeskundigen dienst wenscht schrijver, dat een commissie van geneeskundigen in Ned. Indië worde samen-gesteld.

BUITENLAND.

BERLIJN. — **edepolltie.** Onder den invloed der vereeniging ter bestrijding der geslachtsziekten zal een verandering komen in de wijze, waarop met geslachtszieke prostituées wordt gehandeld. Tot dusver ver-